

VOCEA POPORULUI

№ 36 (1696)

ZIAR NAȚIONAL

VINERI, 24 OCTOMBRIE 2025

Consolidarea dialogului social: un obiectiv esențial al partenerilor >> p.4

PUBLICAȚIE PERIODICĂ A CONFEDERAȚIEI NAȚIONALE A SINDICATELOR DIN MOLDOVA

Campania „Fii vocea echității la locul de muncă” la Grimăncăuți, Briceni >> p.5

Actual

Federația Sindicală a Feroviarilor: dialog social pentru condiții de muncă mai bune

Congresul VII al Federației Sindicale a Feroviarilor a avut loc marți, 21 octombrie, la Institutul Muncii. Evenimentul a reunit 53 de delegați, dar și invitați de onoare.

>> p.3

Tinerii universitari, recunoscuți pentru curajul de a rămâne în educație

În contextul evenimentelor dedicate aniversării fondării Universității de Stat din Moldova și al Zilei Profesorului, Comitetul sindical de la USM, în colaborare cu administrația și cu Biserica „Întâmpinarea Domnului” a USM, a organizat, recent, o întrunire dedicată tinerilor cadre didactice.

>> p.4

Sindicaliști din Austria, familiarizați cu activitatea sindicală de la SA „Bucuria”

În perioada 15-17 octombrie, reprezentanți ai SOLIDAR Austria din cadrul Federației Sindicatelor Austriece, s-au aflat într-o vizită de studiu în Republica Moldova.

>> p.5

Numărul următor al ziarului va apărea pe 7 noiembrie 2025.

FEDERAȚIA SINDICALĂ „SĂNĂTATEA” DIN MOLDOVA

Federația Sindicală „Sănătatea”: O nouă etapă pentru bilanțul unei lupte continue

„Este timpul ca Europa să recunoască munca și sacrificiul celor din sistemul de sănătate, indiferent de granițe

Natalia HADĂRCA

Într-un sistem medical aflat în căutarea echilibrului și a soluțiilor durabile, sindicaliștii din sfera sănătății rămân un pilon de stabilitate și inițiativă. La 17 octombrie, peste 150 de delegați, reprezentanți ai organizațiilor sindicale membre, invitați din instituțiile de stat, parteneri sociali și de la unele structuri internaționale, s-au reunit la Chișinău pentru a participa la Congresul VIII al Federației Sindicale „Sănătatea” din Moldova, un eveniment care a marcat începutul unei noi etape.

„Am traversat crize și incertitudini, dar am rămas uniți. Federația noastră a fost și va rămâne scutul lucrătorilor medicali”, a declarat Igor Zubcu, președintele Federației.

Ceea ce a ieșit în evidență la Congresul VIII al Federației Sindicale „Sănătatea” nu a fost doar obiectivul pentru anii următori, ci mai ales bilanțul solid al muncii depuse în ultima perioadă. Au fost aduse în prim-plan realizările din anii 2020-2025, o etapă complicată, marcată de pandemia COVID-19 și de multiple provocări economice. Iar rezultatele vorbesc de la sine.

Indemnizații unice pentru perso-

nalul medical infectat și compensații pentru familiile celor decedați.

Creșteri salariale și majorarea sporurilor de risc, eforturi care au făcut sistemul mai competitiv pentru angajați.

Introducerea în Convenția colectivă de ramură 2022-2025 a unor drepturi suplimentare privind protecția juridică, concediile și condițiile de muncă, instrumente care întăresc poziția salariaților.

În 2024, salariul mediu al personalului medical a depășit cu 25,7% media pe economie, o performanță ce arată că vocea lucrătorilor din sănătate a fost auzită.

Dacă e să rezumăm în câteva cuvinte ce i-a preocupat cel mai mult pe sindicaliști, acestea ar fi: salariile, condițiile de muncă și viitorul profesiei medicale. Știind bine că bătălia nu e câștigată, Federația Sindicală „Sănătatea” a evidențiat, în cadrul congresului, provocările ce continuă să apese asupra sistemului: exodul cadrelor medicale, îmbătrânirea personalului, atractivitatea scăzută a profesiei din cauza salariilor și condițiilor insuficiente, dar și subfinanțarea cronică a sistemului și inechitățile în accesul populației la servicii medicale de calitate. Toate acestea pun presiune pe sustenabilitatea sistemului.

>> p.2

ABONAREA 2025

DRAGI CITITORI!

Puteți perfecta abonamentul la orice oficiu poștal.

Abonarea online: www.services.posta.md/abonarea2025#/publication/36

Costul abonamentului: 3 luni - 120 lei, 1 lună - 40 lei

» ACTIVITATEA SINDICALĂ 2

Forum

O nouă etapă pentru Federația Sindicală „Sănătatea”: bilanțul unei lupte continue

(Urmare din p. 1)

Dincolo de rapoarte și cifre, delegații au votat un pachet amplu de revendicări către Guvernul Republicii Moldova și instituțiile de resort:

relansarea dialogului social la nivel de ramură și reactivarea Comisiei pentru consultări și negocieri colective în sănătate;

revizuirea mecanismului de finanțare a sistemului de asigurări obligatorii de asistență medicală prin calcularea echitabilă a transferurilor de la bugetul de stat și ajustarea valorii reale a primei de asigurare;

finanțarea completă a cazurilor medicale tratate, conform costurilor reale, și eliminarea practicii nevalidării cazurilor;

actualizarea standardelor de personal medical, pentru reducerea suprasolicitării și exodului cadrelor;

modificarea cadrului legal al sistemului de pensii cu includerea perioadelor de internatură și rezidențiat în stagiul contributiv necesar pentru pensia anticipată;

majorarea salariilor pentru lucrătorii medicali și cadrele didactice din instituțiile de învățământ medical, astfel încât veniturile să reflecte responsabilitatea și complexitatea muncii prestate;

stabilirea unui mecanism în vederea acordării tichetelor de masă pentru personalul din instituțiile medicale.

Prezență internațională: solidaritate în Europa

Unul dintre cele mai apreciate momente ale Congresului a fost intervenția lui Jan Willem Goudriaan, secretar general al Federației Europene a Sindicatelor din Serviciile Publice (EPSU). Prezența sa la Chișinău nu a fost doar una simbolică. Acesta a transmis mesajul instituției pe care o reprezintă că problemele lucrătorilor medicali din Moldova fac parte dintr-o luptă mai largă, la nivel european.

„Este timpul ca Europa să recunoască munca și sacrificiul celor din sănătate, indiferent de granițe”, a declarat Goudriaan, reafirmând sprijinul EPSU pentru revendicările Federației Sindicale „Sănătatea” din Moldova.

Această legătură externă întărește poziția Federației „Sănătatea” că nu luptă în izolare, ci ca parte a unei comunități de sindicate ce împărtășesc aceleași valori, strategii și obiective.

Tinerii, o surpriză plăcută a sindicalismului modern

Într-un peisaj sindical adesea perceput ca rigid și retras din viața cotidiană a angajaților, Organizația de tineret a Federației

„Sănătatea” a atras atenția prin acțiuni concrete. În pandemie, tinerii sindicaliști au confectionat mii de viziere pentru cadrele medicale, au activat ca voluntari în call-centere ale instituțiilor responsabile, au lucrat în spitale și centre COVID-19, au implicat liceeni în proiectul „Bazele medicinei de urgență”, instruiind peste 3.000 de elevi în acordarea primului ajutor.

Această inițiativă arată că sindicalismul în domeniul sănătății poate fi activ, eficient, orientat spre viitor.

La Congres a fost adoptată și Strategia Federației pentru anii 2025–2030, care nu e doar un document birocratic, ci o promisiune concretă: „Vom fi acolo unde este nevoie: la masa negocierilor, în spitalele subfinanțate, în sălile ministeriale – dar mai ales alături de oamenii care poartă halat alb și muncesc din greu pentru sănătatea celorlalți”.

Congresul VIII nu a fost doar un eveniment statutar, ci a fost o reconfirmare a unei lupte continue pentru demnitate, siguranță și respect în sistemul de sănătate. Realizările prezentate dau greutate revendicărilor, iar agenda adoptată arată că sindicalismul din sănătate nu trăiește doar din amintiri, ci din angajament zilnic.

Vocea partenerilor: recunoaștere și sprijin pentru munca Federației

Congresul VIII al Federației Sindicale „Sănătatea” nu a fost doar un eveniment intern al mișcării sindicale. Prezența și mesajele invitaților de onoare au reconfirmat că Federația este un actor important în sistemul medical, iar munca sindicală este una esențială pentru protejarea demnității profesionale.

Ion Dodon, director general al Companiei Naționale de Asigurări în Medicină:

„Vă apreciem sincer pentru faptul că, prin activitatea voastră constantă, susțineți pe cei care, prin munca lor zilnică, asigură sănătatea națiunii. Federația „Sănătatea” este un partener de încredere în eforturile de consolidare a sistemului medical din Republica Moldova. Ați știut să mențineți echilibrul între exigențele profesiei și nevoia de protecție socială, promovând solidaritatea și demnitatea într-un domeniu care, poate mai mult decât oricare altul, are nevoie de empatie și coeziune”.

Emil Ceban, rectorul Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”:

„Federația „Sănătatea” este un partener constant și valoros pentru mediul academic. Am avut parte de un sprijin permanent, iar în ultimii ani, Federația a făcut pași importanți și pe plan internațional, consolidând colaborări care vor conta tot mai mult în contextul parcursului nostru european. În condițiile în care Moldova se apropie de aderarea la Uniunea Europeană, rolul sindicatelor devine și mai important pentru garantarea unui sistem medical echitabil și sustenabil”.

Jan Willem Goudriaan, secretar general al Federației Europene a Sindicatelor din Serviciul Public (EPSU):

„Sănătatea este un drept, nu un privilegiu. În multe țări, sindicaliștii sunt expuși unor presiuni uriașe, iar rolul lor este esențial pentru a face auzită vocea lucrătorilor. Dialogul social nu este un moft, ci o necesitate. Ne dorim ca noul Guvern al Republicii Moldova să se implice activ în colaborarea cu sindicatele și să trateze negocierea ca pe un mecanism real de progres”.

Iulian Pope, prim-vicepreședinte al Federației Sanitas din România:

„Felicit Federația „Sănătatea” pentru organizarea acestui eveniment de referință. Este un moment important pentru întreaga mișcare sindicală din domeniul medical. Vă transmit, din partea colegilor mei din România, toată aprecierea și sprijinul nostru. Suntem împreună în lupta pentru un sistem de sănătate mai bun, pentru condiții de muncă decente și pentru respectul cuvenit profesioniștilor din sănătate”.

3 ACTIVITATEA SINDICALĂ

Congres

Federația Sindicală a Feroviarilor: dialog social pentru condiții de muncă mai bune

Congresul VII al Federației Sindicale a Feroviarilor a avut loc marți, 21 octombrie, la Institutul Muncii. Evenimentul a reunit 53 de delegați, dar și invitați de onoare.

Ion Zaporojan, președintele federației de ramură, a venit cu un raport privind activitatea organizației în perioada anilor 2020-2025. Liderul sindical a menționat că munca zi de zi a sindicatului de ramură s-a desfășurat în contextul problemelor sociale tot mai acute la Întreprinderea de Stat „Calea Ferată din Moldova”.

”Presiuni constante din partea administrației întreprinderii

„Sindicatul a fost supus unei presiuni constante din partea administrației întreprinderii, care nu a vrut să țină cont de opinia sindicatului și, uneori, a căutat să ne limiteze garanțiile legale în activitățile noastre. S-a încercat restrângerea sferei de acțiune a sindicatelor, s-a desfășurat o campanie antisindicală direcționată. Ingerința în activitățile interne ale sindicatelor, toate cele de mai sus au testat puterea sindicatului nostru. În pofida acestui fapt, avem încredere că doar o organizație sindicală de astăzi este capabilă să reprezinte efectiv, legal, să apere și să protejeze drepturile și interesele profesionale, de muncă și socio-economice ale membrilor organizației sale”, a subliniat președintele Federației Sindicale a Feroviarilor.

Potrivit liderului sindical, schimbările frecvente de conducere la Întreprinderea de Stat „Calea Ferată din Moldova” au cauzat daune ireparabile industriei. „Fiecare director nou numit își aducea propria echipă, care era complet incompetentă și neinformată despre operațiunile de transport feroviar – și trebuia să lucrăm cu ei. În plus, peisajul politic din țară a afectat activitatea Întreprinderii de Stat „Căile Ferate din Moldova”. Ieri, ministerul de resort era condus de un partid politic, mâine de altul, apoi de un al treilea și, prin urmare, a existat o fluctuație de personal și priorități diferite în restructurarea și dezvoltarea Întreprinderii de Stat „Calea Ferată din Moldova”, iar personalul de la drumuri, în ansamblu, a avut de suferit și suferă de pe urma acestui lucru”, a ținut să menționeze Ion Zaporojan.

El a mai evidențiat faptul că federația sindicală a depus o muncă intensă pentru a semna un nou Contract Colectiv de Muncă pentru perioada anilor 2021-2026.

„Noul document a păstrat și chiar a îmbunătățit garanțiile și beneficiile tradiționale pentru angajații Căii Ferate. Unele clauze ale Contractului Colectiv de Muncă au fost până acum o sursă de îngrijorare pentru unii dintre administratorii de drumuri.

O altă întrebare este modul în care administrația a abordat implementarea acordului semnat. Unul dintre cele mai importante puncte ale Contractului Colectiv de Muncă, legat de asigurarea lucrătorilor cu îmbrăcăminte și încălțăminte speciale și alte echipamente individuale de pro-

tecție, nu a fost și nu este implementat pe deplin nici în ziua de azi. Poziția Federației Sindicale a Feroviarilor cu privire la această problemă este următoarea: lipsa echipamentelor nu este un motiv pentru a nu oferi lucrătorilor protecția necesară în materie de securitate și sănătate în muncă”, a atenționat Ion Zaporojan.

Raportul statistic final arată că, la 1 octombrie curent, Federația Sindicală a Feroviarilor reunește 3650 de salariați. Numărul membrilor de sindicat scade constant an de an, din cauza diferiților factori socio-economici.

„Eficacitatea activității unui sindicat depinde direct de informațiile disponibile în cadrul organizației sindicale primare. Lipsa informațiilor veridice alimentează adesea concepții greșite, creând o atmosferă tensionată și anxioasă. Acest lucru are impact asupra muncii, disciplinei și muncii în echipă. Trebuie să recunoaștem că membrii de sindicat sunt extrem de slab informați despre activitatea noastră curentă. Mai mult, marea majoritate a lucrătorilor consideră că toate beneficiile sociale „cad din cer” și că sindicatul este de vină pentru problemele și dificultățile nerezolvate”, a subliniat la congres președintele Federației Sindicale a Feroviarilor.

”Numărul membrilor de sindicat scade constant, an de an

În februarie și martie anul curent, federația de branșă a organizat proteste în Piața Marii Adunări Naționale, în fața clădirilor Guvernului, Parlamentului și Președinției, cerând plata restanțelor salariale. Revendicările lucrătorilor feroviarilor au fost transmise tuturor autorităților menționate anterior. Pentru a asigura prezența reprezentanților tuturor unităților, a fost organizat transport, pentru care s-au cheltuit peste 57 de mii de lei, potrivit lui Ion Zaporojan.

Liderul sindical a precizat că, din 2020 până în prezent, federația a acordat asistență financiară membrilor de sindicat, în valoare totală de 2.400.700 de lei. De asemenea, la sfârșitul anului 2021 și începutul anului 2022, federația a analizat cererile a peste 750 de lucrători feroviarilor și membri de sindicat, care și-au recuperat sănătatea după COVID-19 și a plătit peste 375.000 de lei în aceste scopuri, vizitând nodurile feroviare pentru a asigura plata și confortul lucrătorilor și membrilor de sindicat.

„Cuantumul ajutorului financiar acordat, aprobat de Prezidiu începând cu 1 ianuarie 2023, este următorul: 2.000 de lei familiei în cazul decesului angajatului; 1.500 de lei la diagnosticarea cu cancer; 1.000 de lei pentru intervenții chirurgicale. Comparativ cu perioadele anterioare, suma acordată a crescut de câteva ori, ținând cont de prețurile reale”, a ținut să menționeze la congres Ion Zaporojan.

”Când își vor primi lefurile pentru octombrie angajații CFM?”

Prezent la eveniment, Igor Zubcu, președintele CNSM, a spus că nici într-o federație sindicală de ramură nu există probleme așa de mari cum există la Federația

Sindicală a Feroviarilor. „Problemele cu care se confruntă angajații de la CFM sunt prioritate pentru CNSM. Vom lupta împreună pentru ca salariile să fie plătite la timp. Dar trebuie dezvoltată și economia”, a ținut să menționeze liderul sindical.

Președintele CNSM a precizat că, recent, Comitetul Executiv al Confederației Naționale a Sindicatelor din Moldova a aprobat Medalia pentru devotament sindical. Cea de-a cincea medalie de acest fel a fost înmănată la congres lui Ion Zaporojan.

La congres a fost prezent și directorul general al CFM, Serghei Cotelinic, care a fost numit în această funcție în martie 2025. El a menționat că de șase luni poartă dialog cu sindicatele, iar în această perioadă s-ar fi reușit achitarea a două salarii într-o lună. Potrivit datelor sindicatului de ramură, la ora actuală, CFM înregistrează datorii în valoare totală de 1 miliard de lei, între care 140 de milioane de lei sunt restanțele la plata lefurilor.

„Angajații CFM ar urma să încaseze salariul pentru octombrie 2025 în ianuarie 2026, dar de unde bani, dacă în ianuarie practic nu va fi transport de mărfuri pe calea ferată? O soluție la ora actuală ar fi să facem economie la energie electrică”, a spus directorul general al CFM.

Serghei Cotelinic a adăugat că lichidarea tuturor restanțelor salariale nu va fi posibilă până la sfârșitul anului curent și din motiv că „a apărut o nouă problemă – datorii istorice ale întreprinderii față de SA „Moldovagaz” și SA „Termoelectrica”. Datoriile CFM față de acești doi furnizori nu au fost achitate deloc din anul 2021”, a precizat directorul general al Căii Ferate din Moldova.

În cadrul congresului, Ion Zaporojan a fost reales în funcția de președinte al Federației Sindicale a Feroviarilor. Votul a fost secret, iar pentru Ion Zaporojan au votat 43 dintre cei 53 de delegați la congres. Pentru cel de-al doilea candidat la fotoliul de președinte al federației de ramură, Ivan Chirilenco, au votat 9 delegați, în timp ce pentru Nicolae Barbăscumpă a votat un singur delegat. Tot la congres, Tatiana Vartic a fost realesă în funcția de vicepreședinte al Federației Sindicale a Feroviarilor.

Daniela MORARI

Reuniune

Consolidarea dialogului social: un obiectiv esențial al partenerilor

Reprezentanți ai Confederației Naționale a Sindicatelor din Moldova, ai Confederației Naționale a Patronatului din Republica Moldova, ai Ministerului Muncii și Protecției Sociale și ai organizațiilor internaționale au participat, pe 20 octombrie, la o întrunire dedicată consolidării dialogului social și promovării parteneriatului între actorii principali ai pieței muncii.

În deschiderea evenimentului, Yesim Oruc, rezidentă coordonatoare a Organizației Națiunilor Unite în Republica Moldova, a subliniat importanța cooperării dintre Guvern, sindicate și patronate pentru a asigura o dezvoltare incluzivă și sustenabilă. Ea a remarcat că dialogul social reprezintă o condiție primordială pentru atingerea obiectivelor de dezvoltare durabilă și pentru reducerea inegalităților sociale.

Igor Zubcu, președintele CNSM, a accentuat importanța unui dialog social autentic, bazat pe respect reciproc și parteneriat egal între toate părțile implicate. El a vorbit despre eforturile CNSM de a promova drepturile lucrătorilor, de a îmbunătăți condițiile de muncă și de a consolida rolul sindicatelor în

procesul decizional național. Liderul sindical a îndemnat partenerii sociali să colaboreze activ pentru a identifica soluții comune în fața provocărilor sociale și economice actuale.

La rândul său, Mihai-Gabriel Ciobanu, secretar de stat la Ministerul Muncii și Protecției Sociale, a vorbit despre rolul instituției în facilitarea dialogului tripartit și în asigurarea unui echilibru între interesele angajatorilor și cele ale lucrătorilor. El a evidențiat progresele înregistrate în ultimii

ani în domeniul protecției sociale și al ocupării forței de muncă, menționând totodată provocările persistente privind migrația forței de muncă și necesitatea adaptării politicilor publice la noile realități economice.

Din partea mediului de afaceri, Leonid Cerescu, președintele Confederației Naționale a Patronatului din Republica Moldova, a evidențiat necesitatea unei comunicări constructive între partenerii sociali. El a subliniat că stabilitatea socială și economică depinde

în mare măsură de calitatea acestui dialog și de implicarea comună în elaborarea politicilor care vizează piața muncii.

Ala Lipciu, coordonatoare națională a Organizației Internaționale a Muncii (OIM), a apreciat cooperarea existentă dintre partenerii sociali și a reiterat disponibilitatea OIM de a oferi asistență și expertiză pentru dezvoltarea mecanismelor de dialog social. Ea a menționat că experiența internațională demonstrează că acolo unde dialogul social funcționează eficient, crește și coeziunea socială.

În cadrul discuțiilor, participanții au făcut schimb de bune practici și au identificat direcții comune de acțiune pentru consolidarea parteneriatului social și promovarea muncii decente în Republica Moldova.

Evenimentul s-a desfășurat într-un context important pentru țară, marcat de stabilirea priorităților pentru noul Program de Țară pentru Muncă Decentă 2025-2027, care va ghida acțiunile partenerilor sociali și ale partenerilor de dezvoltare în următorii ani. Programul pune accent pe crearea locurilor de muncă productive, consolidarea protecției sociale, asigurarea egalității de șanse și promovarea dialogului social eficient – piloni esențiali pentru o dezvoltare echitabilă și durabilă a Republicii Moldova.

Învățământ

Tinerii universitari, recunoscuți pentru curajul de a rămâne în educație

În contextul evenimentelor dedicate aniversării fondării Universității de Stat din Moldova și al Zilei Profesorului, Comitetul sindical al salariaților de la USM, în colaborare cu administrația și cu Biserica „Întâmpinarea Domnului” a USM, a organizat, recent, o întrunire dedicată tinerelor cadre didactice.

În deschidere, Efim Chilari, președintele Comitetului sindical de la USM, a vorbit despre nevoia de a le oferi tinerilor profesori mai multă voce și vizibilitate în comunitatea universitară. A subliniat că, deși acești tineri nu se bucură de mari privilegii și lucrează adesea din pură pasiune, tocmai ei aduc prosepție, curaj și energie într-un sistem care are nevoie de reînnoire și încredere.

”**Recunoștință și binecuvântare pentru cei aflați la început de drum**”

„Am decis să organizăm, în premieră, această întâlnire, pentru a evidenția entuziasmul și energia celor care au ales profesia de lector universitar, în ciuda faptului că au cele mai mici salarii din economia națională și puține privilegii. Din cei 1100 de angajați ai USM, doar 110 au până la 35 de ani, adică 10%. Sunt, deocamdată, într-un număr mai mic decât ne-am fi dorit. Știm că este necesar să aducem cât mai mulți tineri în corpul universitar. Sindicatul își propune să apere drepturile acestor tineri și să le consolideze rolul”, a declarat Efim Chilari.

Adresându-se tinerilor profesori, Otilia Dandara, prim-prorector, doctor habilitat, profesor universitar, a vorbit despre importanța misiunii pe care și-au asumat-o și despre responsabilitatea de a forma nu doar specialiști, ci, în primul rând, oameni.

„Cadrele didactice sunt pilonii oricărei societăți. Fiecare dintre dumneavoastră contribuie la formarea personalității umane și la progresul științific. Este o muncă ce necesită răbdare, încredere și dăruire. Nu există profesie mai frumoasă decât cea în care vezi cum munca ta prinde viață în ochii unui student. Fiecare generație de profesori aduce o nouă viziune, un nou mod de a explica lumea și tocmai de aceea universitatea rămâne vie”, a spus Otilia Dandara.

Mariana Toacă, doctor, conferențiar universitar, șefa Departamentului studii din cadrul USM, a transmis un mesaj de susținere pentru tinerii profesori, subliniind încrederea în capacitatea lor de a aduce inovație, echilibru și continuitate în mediul academic.

„Tinerii profesori au ales una dintre cele mai nobile și provocatoare misiuni - aceea de a inspira, ghida și forma generațiile de mâine. Le doresc perseverență, pasiune și încredere în forțele proprii, dar și bucuria de a descoperi noi valențe, posibilități de creștere profesională, alături de studenți”, a relevat Mariana Toacă.

La rândul său, Octavian Moșin, preot și conferențiar universitar, paroh al Bisericii USM, a vorbit despre rolul profesorilor în consolidarea identității naționale și a valorilor morale în rândul tinerilor.

Primii pași în rolul de profesor

Printre cei care au împărtășit din emoțiile începutului s-a numărat Lorand Fogaș, în vârstă de 31 de ani, lector la facultatea de Psihologie. Psihoterapeut și psiholog clinician prin formare, Lorand este unul dintre tinerii care au ales să-și împartă munca între cabinet și catedră.

„Predau de doar o lună și jumătate, dar deja nu există zi în care să nu mă întâlnesc cu studenții pe stradă. Asta mă face să înțeleg câtă responsabilitate am. Predarea îmi arată punctele forte și cele slabe, mă obligă să învăț continuu și să fiu spontan. Fiecare întrebare a studenților mă face mai atent și mai pregătit. A fi parte dintr-un colectiv atât de conștient și inteligent este o onoare”, a adăugat tânărul profesor.

Au fost prezente la eveniment și cadre

cu mai multă experiență, precum Ana Moldovan, doctor în biologie, și Nina Cebotaru, doctor, conferențiar universitar. Ambele au împărtășit din experiența lor profesională, vorbind despre provocările și bucuriile meseriei de dascăl, despre schimbările pe care le aduce fiecare generație de studenți și despre satisfacția de a-i vedea pe unii dintre foștii discipoli devenind astăzi colegi.

În cadrul întrunirii, tinerii profesori au venit și cu propunerea de a transforma această întâlnire într-o tradiție anuală, menită să creeze o rețea de sprijin și colaborare între generațiile universitare. Iar la final, Comitetul sindical de la USM a oferit cartele de membru noilor cadre didactice care s-au alăturat organizației. Momentul a fost însoțit de un mesaj de încurajare pentru implicarea activă în activitatea sindicală și în viața universitară.

Ana SÂRBU

5 ACTIVITATEA SINDICALĂ

Din teritoriu

Campania „Fii vocea echităţii la locul de muncă” la Grimăncăuţi, Briceni

La data de 17 octombrie curent, în incinta Liceului Teoretic din satul Grimăncăuţi, raionul Briceni, s-a desfășurat o nouă activitate de informare în cadrul campaniei naționale „Fii vocea echității la locul de muncă”, organizată de Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova (CNSM).

Activitatea de informare, dedicată egalității de tratament pentru lucrători și lucrătoare cu responsabilități familiale, a reunit lideri sindicali din raion, studenți și absolvenți ai Școlii de meserii din orașul Briceni și elevi ai clasei a XII-a de la Liceul Teoretic din Grimăncăuți – în total, circa 40 de participanți.

Activitatea a fost moderată de Lilia Franț, vicepreședintă a CNSM, la aceasta participând Vladislav Bodrug, șef al Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Briceni, și Galina Gumen, reprezentanta CNSM în raion. Aceștia au vorbit despre importanța respectării drepturilor salariaților, asigurarea echității și egalității de șanse la locul de muncă, precum și despre rolul sindicatelor în protejarea intereselor profesionale și sociale ale angajaților.

Totodată, participanții au discutat despre provocările cu care se confruntă tinerii pe piața muncii, nevoia de informare privind legislația muncii și protecția socială, precum și măsurile prin care sindicatele contribuie la crearea unui mediu de muncă sigur, echitabil și incluziv.

Participanții la eveniment au fost informați despre principiile echității și egalității de șanse la locul de muncă, drepturile salariaților și rolul sindicatelor în promovarea unui mediu de muncă echitabil și nediscriminatoriu.

În cadrul prezentării sale, expusă online, Polina Fisticanu, șefa Departamentului protecție social-economică al CNSM, a oferit participanților informații privind egalitatea de tratament pentru lucrători și lucrătoare care au responsabilități familiale, făcând

referire la prevederile Convenției nr. 156 a Organizației Internaționale a Muncii.

Totodată, ea a abordat aspecte ce țin de protecția social-economică a salariaților, subliniind inițiativele și acțiunile promovate de CNSM pentru a garanta condiții de muncă echitabile, echilibru între viața profesio-

nală și cea de familie și sprijinirea familiilor angajaților.

Campania națională „Fii vocea echității la locul de muncă!” este desfășurată de CNSM cu sprijinul Organizației Internaționale a Muncii, în parteneriat cu Casa Națională de Asigurări Sociale.

Cooperare internațională

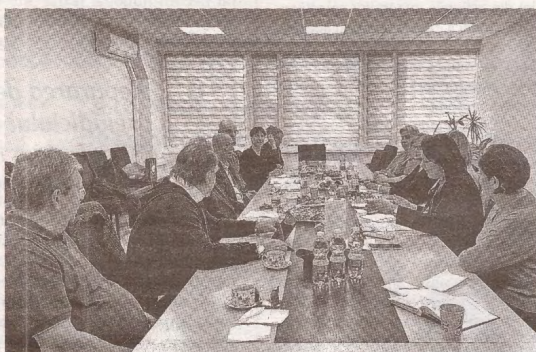
Sindicaliști din Austria, familiarizați cu activitatea sindicală de la SA „Bucuria”

În perioada 15-17 octombrie, reprezentanți ai SOLIDAR Austria din cadrul Federației Sindicatelor Austriece (OGB), s-au aflat într-o vizită de studiu în Republica Moldova.

Sindicaliștii austrieci au vizitat SA „Bucuria”, fiind interesați de condițiile de muncă de la întreprindere, protecția muncitorilor, salariul minim pe întreprindere, rata de sindicalizare, cum sunt motivați salariații să devină membri de sindicat, despre contractul colectiv de muncă la nivel de unitate, despre activitatea comitetului pentru securitate și sănătate în muncă.

Eugenia Iachimciuc, președinta comitetului sindical de la SA „Bucuria”, a precizat pentru „Vocea poporului” că, din 1993 și până în 2000, la fabrică nu a existat o organizație sindicală primară, iar în anul 2000 organizația a fost reînființată.

La ora actuală, la întreprindere muncesc aproximativ 1000 de angajați, iar 35 la sută dintre ei sunt membri de sindicat. În ultimii ani, organizația sindicală primară „a întinerit”, astfel încât în prezent 45 la sută dintre membrii de sindicat sunt salariați care au o vârstă de până la 40 de ani.

Cum sunt motivați salariații, inclusiv tinerii, să devină membri de sindicat? „O dată în an, primăvara, organizăm excursii în România, iar toamna desfășurăm spartachiade pentru sindicaliștii din secțiile de producere. Totodată, desfășurăm seminare, în cadrul cărora salariații sunt informați despre drepturile lor. La o „dată rotundă”, de exemplu, atunci când împlinesc vârsta de 30 de ani, angajații beneficiază de un premiu modest. În general, la zile de naștere, salariații primesc cadouri”, a ținut să menționeze liderul sindical de la SA „Bucuria”.

Eugenia Iachimciuc a adăugat că membrii comitetului sindical acordă suport și în soluționarea

conflictelor de muncă, iar contractul colectiv de muncă prevede zile suplimentare la concediu. Cât despre condițiile de muncă, președintele comitetului sindical dă asigurări că acestea sunt satisfăcătoare.

„Angajații beneficiază de tichete de masă, li se achită cheltuielile de transport. Salariații sunt asigurați cu echipament de protecție și cu apă potabilă la locul de muncă”, a specificat liderul sindical.

Organizația sindicală primară de la SA „Bucuria” este afiliată la Federația Națională a Sindicatelor din Agricultură și Alimentație „Agroindind”.

Daniela MORARI

Colaborare

Schimb de experiență în protecția salariaților din companiile de asigurări

O întâlnire de lucru importantă și constructivă a avut loc recent la Chișinău între conducerea companiei de asigurări Donaris VIG, membrii comitetului sindical al companiei, membrii comitetului sindical al companiei OMNIASIG, reprezentanți ai Federației Sindicatelor Lucrătorilor Instituțiilor Bancare și de Asigurări din Moldova (Federația SIBA) și ai Federației Sindicatelor din Industria Financiară din România (FSIF).

În cadrul discuțiilor, s-au evidențiat bunele practici adoptate în ambele țări și posibilitatea de a aplica strategii inovative pentru îmbunătățirea condițiilor de muncă.

Reprezentanții companiei Donaris VIG au exprimat deschiderea pentru consolidarea dialogului social și pentru implementarea de măsuri care să asigure un mediu de lucru echitabil, sigur și motivant pentru angajați.

Oleg Onici, președintele Federației SIBA, a precizat pentru „Vocea poporului” că cele două comitete sindicale au convenit să creeze Consiliul European de Întreprindere. „E un consiliu format dintre comitetul sindical al Donaris VIG și comitetul sindical al OMNIASIG. Ambele companii fac parte din Viena Insurance Group. Scopul consiliului este de a garanta drepturile de informare și consultare cu salariații companiilor de asigurări”, a specificat președintele Federației SIBA.

Tot în aceeași zi, la Chișinău, în cadrul unei întâlniri bilaterale, membri ai Biroului executiv al Federației Sindicatelor Lucrătorilor Instituțiilor Bancare și de Asigurări din Moldova (Federația SIBA) și ai Federației Sindicatelor din Industria Financiară din România (FSIF) au convenit asupra schimbului de experiență și a inițierii unor forme de cooperare intersindicală, menite să consolideze protecția drepturilor angajaților din sectorul bancar și de asigurări.

Discuțiile s-au concentrat pe identificarea soluțiilor pentru îmbunătățirea condițiilor de muncă, promovarea dialogului social și consolidarea poziției sindicatelor în procesul decizional.

Participanții au evidențiat importanța unei colaborări eficiente pentru a răspunde provocărilor actuale din sector și pentru a asigura un mediu de lucru echitabil și sigur.

Reprezentanții celor două organizații și-au exprimat angajamentul pentru a desfășura acțiuni concrete, inclusiv organizarea în comun a seminarelor de formare profesională și dialog constant, în beneficiul membrilor de sindicat.

Cor. VP

»CONSULTĂȚII

6

Economistul

Veniturile salariale care se iau în calcul la stabilirea salariului mediu

Activez într-o întreprindere din sectorul real. Ce venituri salariale se iau (sau nu se iau) în calcul la stabilirea salariului mediu?

Anastasia M., Căușeni

Ana MOLDOVANU,
consilier superior
în Departamentul
protecție
social-economică
al CNSM

Modul de calculare a salariului mediu este stabilit în Hotărârea Guvernului nr. 426 din 26.04.2004.

Conform prevederilor hotărârii respective, în salariul mediu se includ următoarele forme de retribuire a muncii și de compensații:

- salariul pentru lucrul îndeplinit sau timpul lucrat în conformitate cu formele și sistemele de salarizare utilizate la întreprindere - tarifele în acord, salariile tarifare pe oră (zi), salariile de funcție lunare, salariile calculate în procente din încasări sau în cote din beneficiu, salariul stabilit salariatului în cadrul sistemelor netarifare de salarizare, salariile de merit etc.;

- sporurile și suplimentele la salariile pe oră (zi) și la salariile lunare, precum și alte plăți cu caracter compensatoriu, ce țin nemijlocit de lucru, prevăzute de legislație și contractele colective;

- suplimentele de plată pentru cumularea profesiilor (funcțiilor), inclusiv pentru îndeplinirea obligațiilor lucrătorului temporar absent, pentru extinderea zonei de deservire sau sporirea volumului de lucru executat pe parcursul zilei de muncă (ture) cu durata stabilită de legislație;

- plățile cu caracter stimulatoriu: premiile stabilite conform sistemului de retribuire a muncii în vigoare la întreprindere, inclusiv premiile plătite din beneficiu, premiile anuale; recompensele pentru rezultatele muncii în ansamblu pe an; sporurile procentuale lunare și indemnizațiile anuale pentru vechime în muncă; sporurile la salariu pentru performanță colectivă, înaltă competență profesională, înaltă eficiență în muncă și executarea unor lucrări de importanță deosebită sau în regim de urgență, intensitatea muncii etc. Totodată, premiile și recompensele menționate se includ în câștigul din luna pentru care au fost calculate conform actelor de decontare și, la determinarea salariului mediu pe 12 luni calendaristice, se iau în considerare în întregime sau în sumele care revin pentru fiecare lună în cazul perioadei de decontare de altă durată;

- suplimentele pentru munca prestată pe timp de noapte și pentru munca în schimburi;

- plata pentru munca în zilele de odihnă și de sărbătoare, pentru lucru peste orele de program;

- sumele de indexare a salariului, calculate în conformitate cu legislația;

- diferența dintre salariul mediu primit anterior și salariul nou, diferența achitată lucrătorului în cazul transferului, din motive de sănătate sau dictat de necesitățile de producție, la un alt lucru mai puțin plătit, pentru perioada prevăzută de legislația în vigoare;

- onorariul lucrătorilor de creație din statele de personal ale redacțiilor ziarelor, revistelor, editurilor, agențiilor telegrafice și de presă, televiziunii, radioului și ale altor mijloace de informare în masă, în cazul plății lui din contul fondului literar (de creație) al unităților organizate;

- alte plăți cu caracter permanent ce țin nemijlocit de lucru.

Nu se includ în salariul mediu următoarele plăți:

- indemnizația de eliberare din serviciu, ajutorul de șomaj și alte indemnizații, indiferent de sursele de plată;

- compensația pentru concediul nefolosit;

- compensația pentru mutilarea lucrătorului sau pentru altă daună pricinuită sănătății lui în legătură cu munca;

- compensațiile de strămutare, transportare a averii, arendare a încăperilor în cazul transferului angajatului la lucru în altă localitate;

- diurnele și alte plăți, raportate la cheltuielile de deplasare, precum și sporurile și suplimentele la salariu, care se plătesc în loc de diurnă, solda de campanie;

- suma ajutorului material în formă bănească sau naturală;

- compensația majorării costului hranei în ospățării, bufete, preventorii, alimentarea la prețuri reduse sau fără plată a lucrătorilor;

- costul serviciilor comunale, al combustibilului, abonamentelor de circulație, laptei, alimentației curativ-profilactice, îmbrăcăminte și încălțăminte speciale și al altor mijloace de protecție individuală, al ustensilelor și uniforme acordate lucrătorilor în mod gratuit;

- plata integrală sau parțială, din mijloacele financiare ale întreprinderii, a locuinței, chiriei sau locului în cămin;

- plățile aferente contractelor pentru drepturile de autor la editarea creațiilor științifice, literare și de artă;

- salariul pentru zilele lucrate fără retribuirea muncii, decontat în bugetul respectiv sau în fondurile de binefaceri;

- salariul mediu plătit salariaților remunerați în acord sau pe unitate de timp pentru zilele de sărbătoare nelucrătoare care nu coincid cu zilele de repaus săptămânal, conform art. 111 din Codul muncii;

- premiile cu caracter unic acordate cu ocazia zilelor de sărbătoare, inclusiv cu ocazia sărbătorilor profesionale;

- indemnizațiile lunare stabilite reprezentanților statului în organele de conducere ale întreprinderilor de stat și ale societăților pe acțiuni;

- plățile de stimulare (inclusiv premiile) cu prilejul jubileelor, pentru muncă activă și în alte cazuri analogice, plăți efectuate din fondul de retribuire a muncii, precum și recompensele pentru îndeplinirea unor însărcinări speciale, care nu se includ în cercul obligațiilor lucrătorului;

- cadourile și alte plăți efectuate din alte surse decât cele alocate pentru retribuirea muncii; recompensele bănești pentru ocuparea primelor locuri la concursuri etc.;

- bursele plătite de către întreprinderi studenților (doctoranzilor) trimiși la învățătură cu scoatere din producție;

- indemnizațiile plătite de întreprinderi tinerilor specialiști pentru timpul concediului după absolvirea instituției de învățământ superior sau mediu de specialitate;

- veniturile (dividendele, dobânziile) din acțiunile membrilor colectivului de muncă, depozitele și mijloacele de împrumut ale membrilor colectivului de muncă investite în patrimoniul întreprinderii, calculate pentru plata lucrătorilor;

- costul biletelor oferite lucrătorilor și copiilor acestora pentru întreprindere, odihnă, excursii și călătorii și plățile integral sau parțial din mijloacele întreprinderii;

- pensiile și indemnizațiile nominative;

- indemnizația unică acordată tinerilor specialiști, angajați, conform repartizării, în instituțiile de învățământ, instituțiile de ocrotire a sănătății, asistenței sociale, științifice și cele de cultură și artă;

- indemnizația acordată funcționarilor publici în proporție de 15% din salariul funcției pentru fiecare an de activitate în serviciul public.

Cetățeanul și legea

Rubrica „Cetățeanul și legea” vine în ajutorul cititorului nostru care caută răspunsuri la întrebări de ordin juridic. Continuăm această tradiție pentru ca cititorii care sunt și salariați la diverse întreprinderi să nu se simtă vulnerabili din punct de vedere juridic în fața celor care încearcă să-i manipuleze. La întrebările primite la redacție răspunde juristul Ion PREGUZA.

Privarea ilegală de posibilitatea de a munci vs. Răspunderea angajatorului

Care sunt cazurile în care se consideră că salariatul a fost privat ilegal de posibilitatea de a munci și ce presupune răspunderea angajatorului în astfel de cazuri?

Alexei Cornilov, Chișinău

Cazurile privării ilegale de posibilitatea de a munci sunt determinate prin lege. Aceste cazuri presupun imposibilitatea salariatului de a presta munca din cauza unor acțiuni ilegale ale angajatorului.

Răspunderea angajatorului în cazurile privării ilegale de posibilitatea de a munci reprezintă obligația acestuia de a suporta consecințele juridice, patrimoniale și morale, dacă prin faptele sale a împiedicat fără temei legal exercitarea dreptului salariatului la muncă.

Răspunderea sau, mai exact, obligația angajatorului de a repara prejudiciul cauzat persoanei ca rezultat al privării ilegale de posibilitatea de a munci este reglementată, în principal, de Codul muncii, în special, de prevederile art. 330 și cele referitoare la răspunderea materială a angajatorului.

Astfel, angajatorul, potrivit alin. (1) al articolului prenotat, este obligat să compenseze persoanei salariul pe care acesta nu l-a primit în toate cazurile privării ilegale de posibilitatea de a munci, stabilite prin această normă legală.

Unul din aceste cazuri vizează „refuzul neîntemeiat de angajare”. În acest context, art. 47 din Codul muncii dispune că „Refuzul neîntemeiat de angajare este interzis”. Orice refuz neîntemeiat de angajare în muncă poate fi contestat în instanța de judecată. Repararea prejudiciului, în cazul dat, se va efectua conform art. 329, 330 din Codul muncii.

Răspunderea angajatorului pentru privarea ilegală de posibilitatea de a munci survine și în cazul de „eliberare ilegală din serviciu sau transfer ilegal la o altă muncă în condițiile art. 90 alin. (2) lit. a) din Codul muncii”. Cu referire la această normă, menționăm faptul că Curtea Constituțională, prin Hotărârea nr. 9 din 22.07.2025, a declarat neconstituțional textul „într-o măsură care nu va depăși 12 salarii medii lunare ale salariatului” din articolul 90 alin. (2) lit. a) din Codul muncii.

Repararea de către angajator a prejudiciului cauzat salariatului: plata obligatorie a unei despăgubiri pentru perioada de absență forțată de la muncă

Prin urmare, repararea de către angajator a prejudiciului cauzat salariatului, în asemenea caz, constă în plata obligatorie a unei despăgubiri pentru întreaga perioadă de absență forțată de la muncă, în cazul transferului sau al eliberării nelegitime din serviciu.

Un alt caz care condiționează răspunderea angajatorului pentru privarea ilegală de posibilitatea de a munci este „staționarea unității din vina angajatorului, cu excepția perioadei șomajului tehnic (art.80 din Codul muncii)”. În astfel de situație, angajatorul, potrivit art. 80 prim alin. (3) din Codul muncii este obligat să-i compenseze angajatului salariul pe care acesta nu l-a primit.

Reținerea plății salariului, de asemenea, se raportează la cazurile de privare ilegală de posibilitatea de a munci. Compensarea pierderilor cauzate de neachitarea la timp a salariului se efectuează în condițiile prevăzute la art. 145 din Codul muncii.

Dispoziția art. 330 alin. (1) din Codul muncii conține și alte cazuri în care angajatorul are obligația de a repara prejudiciul cauzat ca rezultat al privării ilegale de posibilitatea de a munci și anume, în caz de: reținere a tuturor plăților sau a unora din ele în caz de eliberare din serviciu; răspândire, prin orice mijloace (de informare în masă, referințe scrise etc.), a informațiilor calomnioase despre salariat; neîndeplinire în termen a hotărârii organului competent de jurisdicție a muncii care a soluționat un litigiu (conflict), având ca obiect privarea de posibilitatea de a munci.

În sfârșit, în caz de reținere, din vina angajatorului, a salariului, a indemnizației de concediu, a plăților în caz de eliberare sau a altor plăți cuvenite salariatului, acestuia, potrivit alin. (2) al aceluiași articol, i se plătesc suplimentar, pentru fiecare zi de întârziere, 0,3 la sută din suma neplătită în termen.

Trafic de ființe umane

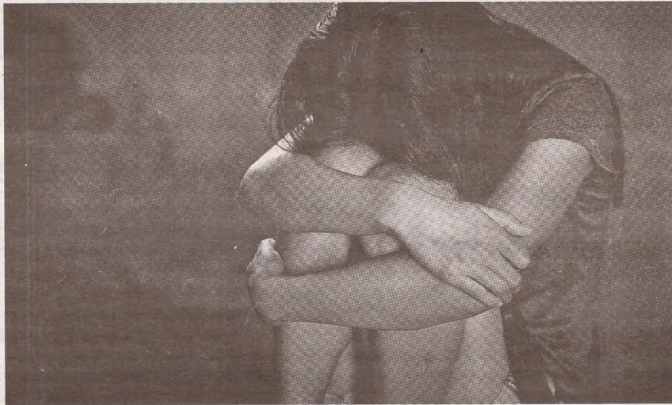
Tot mai multe persoane sunt exploatare prin activități criminale în R. Moldova

Tot mai multe cazuri de trafic de persoane în scopul exploatarei prin implicare forțată în infracțiuni sunt raportate în Republica Moldova, în contextul unei tendințe globale în creștere. Zece moldoveni au fost victime ale acestui tip de trafic în 2024, fiind implicați, fără voia lor, în acțiuni ilegale precum transportul migranților sau producerea de droguri, transmite Centrul Internațional „La Strada” din Chișinău.

Potrivit datelor Centrului pentru Combaterea Traficului de Persoane (CCTP) al Inspectoratului General al Poliției, în anul curent, 10 cetățeni ai Republicii Moldova au fost implicați, prin înșelăciune, în situații de trafic de persoane în scopul exploatarei prin activități infracționale. Victimele au fost constrânse să participe la transportarea și introducerea ilegală a imigranților din Afganistan, Pakistan, Siria și din alte state asiatice în țările Uniunii Europene sau în statele balcanice.

Linia Fierbinte pentru migrație sigură și antitrafic 080077777, gestionată de Centrul „La Strada”, de asemenea, a înregistrat un caz al unui cetățean moldovean înșelat și exploatat în Rusia, fiind obligat să producă droguri. Acesta a fost ulterior condamnat la 16 ani de închisoare.

„Din păcate, sprijinul pentru astfel de

victimă este limitat, din cauza diferențelor din dreptul penal. Deși în Republica Moldova sunt deschise dosare de trafic de ființe umane, în Federația Rusă aceste cazuri sunt calificate ca operațiuni ilegale cu droguri”, precizează „La Strada”.

Cu prilejul Zilei Europene de luptă împotriva traficului de ființe umane, marcată anual la 18 octombrie, Centrul „La Strada” atrage atenția asupra acestei forme mai puțin vizibile, dar tot mai răspândite de exploatare: traficul de ființe umane în scopul exploatarei în activități criminale. Victimele acestei forme de exploatare se confruntă cu provocări legate de sănătatea mintală

și fizică, dar și cu dificultăți privind accesul îngreunat la locuri de muncă, locuință și statut legal de ședere, precum și o capacitate redusă de a solicita și primi protecție și servicii de sprijin, din cauza lipsei de recunoaștere a statutului de victime.

În acest context, Centrul „La Strada” menționează că exploatarea în activități criminale este o formă a traficului de ființe umane, iar victimele trebuie tratate ca atare. Acestea trebuie să beneficieze de garanții privind nepedepsirea pentru acțiunile realizate în calitate de victimă a traficului de ființe umane, chiar dacă acestea presupun activități criminale.

Garanții de la stat pentru victime

De asemenea, victimele traficului de ființe umane exploatare în activități criminale trebuie să beneficieze de aceleași garanții și servicii ca și victimele altor forme de exploatare.

„Autoritățile Republicii Moldova trebuie să-și adapteze politicile în vederea prevenirii și combaterii acestei forme de exploatare și să-și consolideze capacitățile de identificare a victimelor traficului de ființe umane care au fost constrânse să participe la activități infracționale în timpul exploatarei lor și să le ofere servicii adecvate de protecție. Programele de formare a organelor de drept și a justițiabililor trebuie să abordeze și principiile nepedepsirii și neurmării penale a victimelor. Aplicarea acestor principii sporește șansele ca victimele să fie identificate corect de către autorități și, în consecință, să poată beneficia de acces la justiție și la măsuri de protecție”, se mai arată într-un apel al centrului adresat autorităților.

„La Strada” recomandă persoanelor să manifeste prudență atunci când primesc oferte de muncă peste hotare, să verifice cu atenție ofertele, să consulte un specialist de la Linia fierbinte pentru migrație sigură și antitrafic 080077777.

Ziua Europeană de luptă împotriva traficului de ființe umane a fost desemnată de Comisia Europeană în 2007.

Galina MUNTEANU

Securitatea în muncă

Evaluarea factorilor de risc care există în industria alimentară

În urma controalelor efectuate la întreprinderile din industria alimentară, s-au constatat următorii factori de risc:

- dependenți de utilizarea diverselor tipuri de mașini, utilaje și instalații în mișcare și, mai ales, sistemele vechi de transmisie (de exemplu, morile de măcinat) conduc încă la accidente de muncă, unele chiar cu urmări grave;
- dependenți de praful care se degajă în diferite faze ale procesului de producție, crează pericole de explozii și incendii;
- procesele de producție se desfășoară în mare parte în încăperi cu procent ridicat de umiditate și unde instalațiile electrice, neîntreținute întotdeauna în mod corespunzător, prezintă pericol de electrocutare.

Producerea accidentelor de muncă au avut drept cauze:

- efectuarea unor lucrări de reparații, întreținere la mașinile, utilajele și instalațiile din dotare, fără ca în prealabil acestea să fie oprite din funcționare;
- nefolosirea echipamentului individual de protecție;
- neasigurarea unei supravegheri permanente și competente pe parcursul execuției lucrărilor, îndeosebi la locurile de muncă cu grad ridicat de periculozitate;
- instruirii superficiale în domeniul securității și sănătății muncii;
- consum de băuturi alcoolice;
- manevre necorespunzătoare cu mijloace de transport în zonele din incinta unităților.

La unitățile de morărit, de panificație:

Praful sub formă de particule de proveniență minerală (de exemplu, din cereale, de la recoltare până la fazele de curățare în vederea măcinării) și vegetală (ex.: în fazele de măcinare, respectiv, făina), care rezultă în diferite faze ale proceselor tehnologice, în anumite condiții poate forma, cu aerul, amestecuri explozive. Se exemplifică în acest sens particulele de praf în suspensie în atmosfera spațiilor de lucru și praful depus pe mașini și instalații sau pe suprafețele încăperilor de lucru.

Locurile periculoase: la morile de măcinat, la introducerea cerealelor și a făinii în celelele silozurilor, la instalațiile de transport pe verticală și orizontală (elevatoare și șnecuri), la sorburile de descărcat cereale din vagoane sau autovehicule, la încărcarea și descărcarea cântarelor automate, la ambalarea făinii în saci textili, la sitele plane din secțiile de cereale.

Măsuri de prevenire: dotarea și funcționarea la capacitate optimă a instalațiilor de captare a prafului și etanșarea corespunzătoare a conductelor de transport pe orizontală și verticală. Instalații de aspirare: ventilatoare centrifugale cu debit mare și presiune redusă, cicloane de separare centrifugă. Filtre și camere de praf, hote de aspirație în zonele cu concentrații mari de praf, descărcător de pulbere de tip membrană.

La fabricile de ulei

Locuri periculoase: În secțiile de extracție a uleiului pe bază de solvenți (de exemplu, benzină) se pot degaja vapori de benzină în concentrații foarte periculoase;

la depozitele și silozurile de șrot se pot produce explozii când concentrațiile vaporilor de benzină din șrot depășesc 0,1%;

la secțiile de rafinare a uleiului se pot produce incendii în situațiile unor scurgeri de ulei pe suprafețe încălze.

Măsuri de prevenire: asigurarea instalațiilor de ventilare mecanică, dotarea cu explozometre pentru verificarea concentrațiilor periculoase, interzicerea folosirii unor sortimente de echipament de lucru din fibre sintetice, pentru prevenirea producerii exploziilor sau a incendiilor datorită electricității statice în

cazul acumulării periculoase a vaporilor de benzină etc.

La fabricile de zahăr

Locuri periculoase: La secțiile de ambalare și la secțiile de depozitare a zahărului există pericolul de explozii și incendii; la instalațiile de preparare a varului există posibilitate de acumulări de CO₂ și concentrații periculoase.

Măsuri de prevenire: asigurarea și menținerea în bună stare de funcționare a instalațiilor de ventilare și montare a sistemelor de alarmare optică și acustică în cazul opririi din funcționare a pompelor de aspirație a dioxidului de carbon.

Vasile SILOCI,
inspector de muncă al CNSM
(Va urma)

Bancuri pentru sindicaliști deștepți

A avut și Nostradamus scăpări

Mi-am schimbat părerea și despre Nostradamus...
Păi, să nu zică el nimic despre Covid-19?

Criză energetică

Îmi plac ăștia care-și fac hoteluri, nu case, și apoi stau totți în bucătărie, că e mai cald.

Un sot iubitor... de pizza

- Bună ziua, am comandat o pizza la domiciliu și vreau să aflu în cât timp ajunge?
- Bună ziua, la ce adresă?
- Strada Alexandru Ioan Cuza nr. 13.
- Comanda dumneavoastră ajunge în 20-30 de minute.
- Perfect, am o rugămintă la dumneavoastră, în caz că nu sunt afară, să nu sune la poartă. Ultima dată când am făcut comanda a sunat la poartă, a ieșit nevastă-mea și a trebuit să împart pizza cu ea.

Moștenire transmisă din tată-n fiu

- Visez să fiu miliardar ca tatăl meu, zice Ionică.
– Tatăl tău este miliardar?
– Nu! Și el visează!

Când meniul e sărac

- Într-un restaurant, clientul către chelner:
– Aveți picioare de broască?
– Nu, așa merg eu.

Exemplu negativ

Clasament Numbeo: R. Moldova, pe locul 67 în lume la salariul mediu

Republica Moldova se clasează pe locul 67 din 127 de țări în cel mai recent clasament Numbeo 2025 privind salariul mediu lunar net, cu un venit mediu de 728,8 dolari pe lună.

Tara se situează imediat după Palestina (729,8 dolari) și înaintea Albaniei (705,8 dolari) și Ucrainei (485,6 dolari). În regiunea Europei de Est, Republica Moldova rămâne printre statele cu cele mai mici salarii, cu un nivel de aproape 1,5 ori mai redus decât în România (1.076 de dolari) și cu 40% sub media din Bulgaria (1.212 dolari). Totuși, veniturile din Moldova depășesc ușor pe cele din Armenia, Georgia și Belarus.

La nivel global, cele mai mari salarii medii sunt înregistrate în Elveția (7.560 de dolari), Luxemburg (5.425 de dolari) și Islanda (4.628 de dolari), urmate de Singapore și SUA. Diferența dintre salariul mediu elvețian și cel moldovenesc este de peste 10 ori.

În clasament, România ocupă poziția 48, Polonia – locul 39, Lituania – locul 40, iar Serbia se află pe locul 54, cu un salariu mediu net de 926 de dolari, cu 200 de dolari mai mare decât în Moldova. Țările cu cele mai mici salarii din lume sunt Madagascar (113 dolari). Siria (51 de dolari) și Cuba (35 de dolari).

”CNSM a pledat mereu și a cerut autorităților soluții pentru a majora salariul minim pe țară

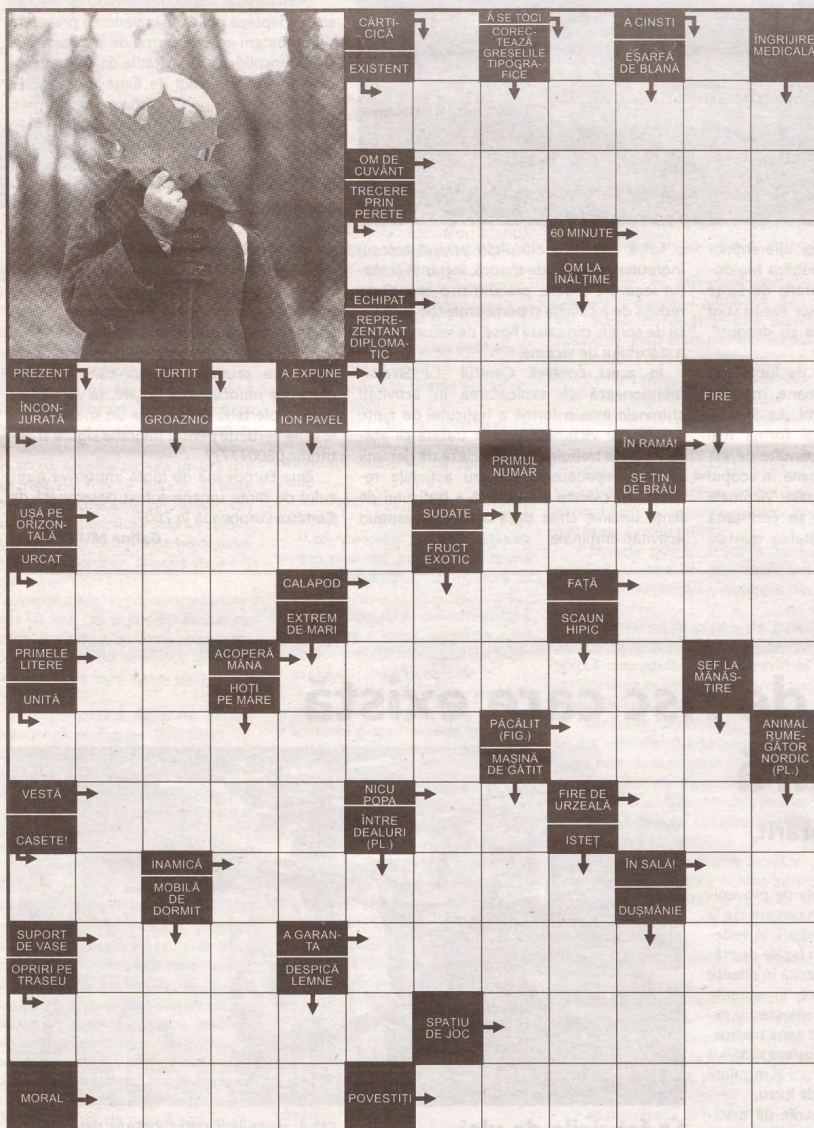
Datele Numbeo evidențiază diferențele majore dintre economiile lumii și subliniază că Republica Moldova continuă să recupereze lent decalajul salarial față de statele vecine din Uniunea Europeană.

Potrivit datelor Biroul Național de Statistică, în trimestru doi al anului curent, câștigul salarial mediu lunar brut a fost de 15470,6 lei, fiind în creștere cu zece la sută față de trimestrul II al anului 2024 și cu 6,2% față de trimestrul I al anului 2025. Aceleași date arată că indicele câștigului salarial real (calculat ca raport între indicele câștigului salarial nominal brut și indicele prețurilor de consum), față de trimestrul II al anului 2024, a fost de 101,9%. Astfel, câștigul salarial s-a majorat în termeni reali cu 1,9 la sută.

De altfel, Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova (CNSM) a pledat mereu și a cerut autorităților soluții pentru a majora salariul minim pe țară. Anterior, sindicatele au cerut ca acesta să fie de 6000 de lei, în creștere cu 500 de lei față de cel actual.

CNSM menționa că majorarea este necesară pentru a menține puterea de cumpărare a salariaților în fața inflației și a scumpirilor continue, precum și pentru a contribui la sustenabilitatea sistemului de pensii. Solicitarea a fost motivată și de minimul de existență pentru o familie activă, care deja depășește 6120 de lei.

Galina MUNTEANU

Dezlegarea integralei din numărul trecut: B-I-S-GRANIȚA-AMETIT-UMILA-E-SC-LAN-A-A-ST-RIMA-
PROFESOR-AA-CARD-K-R-RV-NULI-TEMLIE-RECTORI-A-R-SI-AUR-TAURI-O-ANTIC-PRAF-LAC-
UDATA-PI-CORN-LA-MIC-AULA-PARTIDA-MOTAN-ISTET.